

مقدمه‌ای بر تولید انبوه گیاه دارویی سانتولینا جهت استفاده به عنوان دفع کننده حشرات

طاهره برنا نصرآبادی^۱، رضا امید بیگی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد گروه علوم باغبانی دانشکده علوم کشاورزی، دانشگاه تربیت مدرس
 ۲- استاد تولید و فرآوری گیاهان دارویی گروه علوم باغبانی دانشکده علوم کشاورزی، دانشگاه تربیت مدرس

چکیده: سانتولینا (*Santolina chamaecyparissus*) گیاهی است خشبی، چند ساله متعلق به تیره گل ستاره‌ای ها، ارتفاع این گیاه متفاوت و بستگی به شرایط اقلیمی محل رویش، بین ۶۰-۳۰ سانتی متر می‌باشد. برگها گوشتی و شانه ای، نقره‌ای رنگ، گلها زرد رنگ که در انتهای ساقه‌های اصلی و فرعی پدیدار می‌شوند، گلها بذر تولید نمی‌کنند و تکثیر آنها به شکل رویشی از طریق تقسیم بوته یا ریشه‌دار کردن قلمه‌های خشبی انجام می‌گیرد. پیکر رویشی این گیاه معطر و حاوی اسانس می‌باشد. به لحاظ اهمیت این گیاه در صنایع مختلف از جمله در صنایع مربوط به ساخت حشره کش ها، از شش سال پیش تحقیقات گسترده‌ای برای کشت انبوه این گیاه در منطقه شمال تهران و گنبد صورت گرفته است. نتایج حاصل از تحقیق بر روی گیاهان کشت شده در منطقه شمال تهران نشان می‌دهد که اسانس این گیاه حاوی ۲۶ ترکیب می‌باشد که مهمترین آنها عبارت است از ترنس آنتول (trans-anethole) به مقدار ۳۸/۵ درصد، آرتمیسیا کتون (artemisia ketone) (جزء اصلی ماده‌ای که حشرات را دفع می‌کند) به مقدار ۱۳/۶ درصد، ولگارون ب (vulgarone B) به مقدار ۹/۹ درصد، تورمرون (turmerone) به مقدار ۶ درصد، بتا فلاندرون (β -phellandrene) به مقدار ۵/۲ درصد. با توجه به نتایج بدست آمده از اجزاء تشکیل دهنده اسانس گیاه مذکور، این گیاه را می‌توان بعنوان ماده اولیه تولید مواد دافع حشرات در مقیاس وسیع کشت نمود.

واژه‌های کلیدی: سانتولینا، دافع حشرات، تیره گل ستاره ای، آرتمیسیا کتون، آنتول.